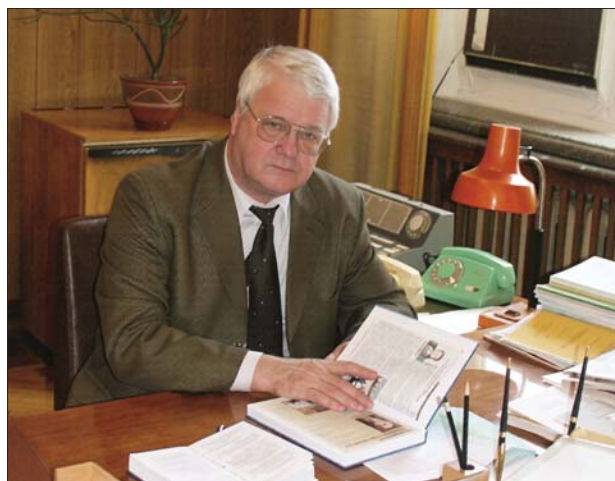

*Присвячується
85-річчю від дня народження
академіка НАН України,
доктора хімічних наук*

ЛЕБЕДЄВА ЄВГЕНА ВІКТОРОВИЧА (07.09.1941—12.06.2018)

Лебедев Євген Вікторович — відомий вчений у галузі хімії високомолекулярних сполук, полімерного матеріалознавства, академік Національної академії наук України, доктор хімічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат премії імені А.І. Кіпріанова, кавалер ордена Ярослава Мудрого IV і V ступенів.

Є.В. Лебедев народився 7 вересня 1941 р. у м. Мелекес (Росія). У 1968 р. закінчив Куйбишевський політехнічний інститут за спеціальністю «технологія переробки пластичних мас». Свою наукову діяльність розпочав на посаді асистента кафедри пластмас названого інституту.

У 1971 р. вступив до аспірантури Інституту хімії високомолекулярних сполук АН УРСР. Навчання в аспірантурі закінчив достроково у вересні 1974 р., захистивши дисертаційну роботу на здобуття вченого ступеня кандидата хімічних наук. Після закінчення аспірантури Є.В. Лебедев був направлений на роботу в Інститут хімії високомолекулярних сполук

АН УРСР, де працював молодшим науковим співробітником, старшим науковим співробітником, завідувачем лабораторії, завідувачем відділу. У 1982 р. Є.В. Лебедев захистив дисертаційну роботу за темою «Полімерні модифікатори композиційних полімерних матеріалів і передперехідний стан полімер-полімерних систем» і став доктором хімічних наук.

У жовтні 1985 р. Є.В. Лебедев призначений виконувачем обов'язків директора Інституту хімії високомолекулярних сполук АН УРСР.

З 1986 до 2014 р. Є.В. Лебедев був директором Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України. З жовтня 2014 р. — почесний директор інституту. З 1982 до 2018 р. він очолював відділ полімерних композитів інституту.

У 1988 р. Є.В. Лебедев обраний член-кореспондентом АН УРСР. У 1998 р. йому присвоєно звання професора за спеціальністю «хімія високомолекулярних сполук».

У 2003 р. Є.В. Лебедев обраний академіком НАН України.

В ІХВС НАН України найяскравіше розкрився талант Є.В. Лебедева як вченого і організатора науки у важкі роки становлення незалежності держави. Євгену Вікторовичу вдалося зберегти науковий колектив інституту, його потенціал як центру полімерної хімії в Україні, розширити міжнародне співробітництво та співпрацю з провідними науковими центрами багатьох країн Європи, Китаю, США.

Є.В. Лебедевим започатковано новий напрям у полімерній хімії — хімічне полімерознавство, що є фундаментальною складовою сучасного хімічного матеріалознавства. Його наукова діяльність спрямована на вирішення фундаментальних проблем полімерної хімії,

зокрема хімії та технології багатокомпонентних полімерних систем і полімерних композитів. Особливе значення мають його основоположні роботи зі створення теорії будови і властивостей полімерних композицій, теоретичних уявлень про морфологію полімер-полімерних систем, міжфазних і перехідних шарів, нові підходи до опису закономірностей зміни макровластивостей у багатокомпонентних полімерних системах під впливом агентів, які змінюють міжфазні взаємодії. Ним розроблені наукові підходи до регулювання властивостей полімерних композицій з функціональними наповнювачами і реакційноздатними модифікаторами, теоретичні основи синтезу олігомер-полімерних композицій для кріогеностійких полімерних систем. Вперше здійснено синтез наногібридних полімерних систем з металовмісними неорганічними блоками в макромолекулярному ланцюзі.

Результати фундаментальних досліджень Є.В. Лебедева стали основою для створення і впровадження нових апретів, наповнених композицій з високими адгезійними, міцнісними, електрофізичними і кріогеностійкими властивостями. Розроблено низку полімерних адгезивів, що знайшли застосування в космічній техніці, автомобілебудуванні тощо. Розроблено та впроваджено прогресивну технологію реакційного формування виробів із поліуретанів, технологію герметизації витоку газу без виведення газопроводів із експлуатації, поліуретанових композиційних матеріалів для виготовлення ортопедичних виробів при реабілітації інвалідів, ресурсозберігаючу технологію отримання композиційних полімер-деревних матеріалів, технологію радіаційностійких полімерних композицій для потреб атомної енергетики та транспортного машинобудування, розроблено органомінеральні зв'язуючі і технології їх застосування для виготовлення пресованих конструкційних екологічно чистих виробів, безвідходну технологію отримання армованих композиційних матеріалів і високоміцних пожежних рукавів з експлуатаційними

показниками, значно вищими, ніж у зарубіжних аналогів та ін.

Під науковим керівництвом Є.В. Лебедева створені матеріали спеціального призначення для космічної галузі, для медицини (штучні кришталіки для офтальмології), композиційні матеріали для улаштування покриттів на спортивних і дитячих майданчиках, розроблені технології реставраційних робіт будівельних і фундаментних конструкцій, а також підземних споруд із використанням реакційноздатних полімерних систем та ін.

Він є співавтором наукового відкриття під назвою «Властивості рідких сумішей полімерів в області розшарування», співавтором понад 500 наукових публікацій і понад 50 авторських свідоцтв на винаходи. Цикл його наукових праць «Синтез, структура і властивості органічно-неорганічних полімерних систем» здобув премію імені А.І. Кіпріанова НАН України.

Є.В. Лебедев протягом багатьох років був головним редактором «Полімерного журналу» і членом редколегії журналів «Теоретична і експериментальна хімія», «Український хімічний журнал», «Хімічна промисловість України» та «Полімерні матеріали і технології» (Білорусь).

Значну увагу він приділяв підготовці наукових кадрів. Йому завдячують своїм науковим становленням 2 доктори та 10 кандидатів хімічних наук.

За вагомий значний особистий внесок у розвиток полімерної науки та зміцнення науково-технічного потенціалу України в 1998 р. Є.В. Лебедеву Указом Президента України присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Його багаторічна наукова та науково-організаційна діяльність була відзначена орденами Ярослава Мудрого IV, V ступенів, Почесними грамотами Президії НАН України і ЦК Профспілки НАН України, Київської міської держадміністрації та ін.

Володимир Мишак
заст. Директора IXBC НАН України, к.х.н.